ماجرای عجیب کنار گذاشتن یک سرمایه ملی

چه کسی پشت پرده است؟

گزارش
محسن آجرلو @mosenajorloo

ماجرای عجیبی است. اگر داستان را بدون ذکر نام و حذف شرایط آشنا، برای هرکس حتی افراد تصمیم‌گیر تعریف کنیم، قطعاً چشم‌هایشان گرد خواهد شد و با دهان باز خواهند پرسید مگر می‌شود؟ مگر می‌شود یکی از موفق‌ترین مربیان داخلی بخصوص در رده‌های پایه که قهرمان جهان شده و بیشترین خروجی و بازیکن‌سازی را در ده سال گذشته داشته به خاطر یک نتیجه در ظاهر ضعیف از کار برکنار کنیم؟ بله می‌شود.

این تصمیم از هفته‌ها پیش کلید خورده و کار رسانه‌ای قابل توجهی هم روی آن انجام شده تا همین روزها یا نهایت در گیرودار تعطیلات نوروز، یکی دیگر را به جایش معرفی کنند!

در حالت عادی افتادن چنین اتفاقی واقعاً دور از منطق و باور است اما در ایران و با شیوه مدیریت مدیران ایرانی، عجیب این است که اینطور رفتار نکنند.

کارنامه پربار

وقتی محمد وکیلی پنج - شش سال پیش هدایت تیم نوجوانان ایران را پس از ایرج مظفری بر عهده گرفت، سبقه چندین دوره دستیاری در رده نوجوانان را داشت و به هیچ وجه با این فضا بیگانه نبود. در دوره‌های موفقی از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱ در تیم نوجوانان دستیار ست کوویچ بود و حالا آمده بود تا خودش کار را به دست بگیرد و سرمربی تیم ملی شود.

او تیم ایران را در شرایطی به دست گرفت که در آخرین حضورش در مسابقات جهانی، در مکزیک با ایرج مظفری چهارم دنیا شده بود. چهارمی که در شلوغی‌های نخستین حضور تیم بزرگسالان در لیگ جهانی دیده نشد و مظفری هم چندی بعد به خاطر بی‌توجهی فدراسیون با مدیریت وقت دچار مشکل شد. مشکلاتی که در نهایت منجر به دلسردی او و مهاجرتش به کانادا شد.

وکیلی کار در رده نوجوانان را آغاز کرد و از همان ابتدا نشان داد که تا چه اندازه در کارش جدی است و برایش ساختن نسل‌های بعدی در اولویت است.

استعدادیابی‌های گسترده که مبنای اصلی آن پوشاندن یکی از ضعف‌های بزرگ والیبال ایران یعنی کوتاهی قامت بازیکنان بود.

او سعی کرد بازیکنان با قامت مناسب را به اردو بیاورد و میانگین قدی را بهتر و بهتر کند. بر خلاف اکثر سرمربیان تیم‌های پایه در گذشته، قید مدال‌های بی‌ارزش آسیایی را زد و دیگر برایش آنقدر مهم نبود مدال‌های طلای آسیا را پشت هم ردیف کند چرا که رقابت‌های آسیایی همیشه به نوعی مزاحم روند آماده‌سازی تیمش بود و سعی می‌کرد تنها به گرفتن سهمیه کفایت کرده و هدف اصلی را مسابقات جهانی قرار می‌داد.

یکی دیگر از اقدامات مهم، تأثیرگذار و قابل توجه وکیلی در این سال‌ها، تلاش برای حضور تیم نوجوانان در لیگ برتر در قالب یک تیم باشگاهی بود. اقدامی که یک سال با تیم ارتعاشات، یک سال با تیم شمس و در لیگ گذشته هم با تیم دورنا افتاد. اقدامی که یکی از عوامل اصلی موفقیت او و رشد فوق‌العاده تیم‌هایش در ادوار مختلف بود.

در نهایت هم که او در سال ۲۰۱۷ توانست با اقتدار تمام، همه حریفانش را شکست دهد و بر بام دنیا بایستد. اتفاق بزرگی که شاید برای سال‌ها ماندن یک مربی در جایگاهش کافی باشد اما گویا برای مدیران ایرانی و صد البته افراد دور و برشان کافی نیست.

پروسه کنار گذاشتن وکیلی

محمد وکیلی سال گذشته میلادی با تیم نوجوانان به عنوان پنجمی دنیا بسنده کرد.

نتیجه‌ای که شاید در مقابل قهرمانی دوره قبل نتیجه قابل قبولی نبود اما واقعاً هیچکس نمی‌تواند در نظر بگیرد که او در رده نوجوانان کار می‌کند و در هر دوره یک تیم کاملاً متفاوت را در اختیار می‌گیرد؟

او در سال ۲۰۱۷ قهرمان جهان شد. تیمی که چندین بازیکنش به طور مستقیم به تیم بزرگسالان راه پیدا کردند. در سال ۲۰۱۹ اما تیمی کاملاً متفاوت در اختیارش بود که خب قطعاً شرایط متفاوتی داشت و نتیجه هم نشان داد که کیفیت نسل قبل را نداشت. به همین خاطر هم نتیجه چیزی نبود که همه انتظار داشتند. درست همانطور که تیم او در سال ۲۰۱۷ بهتر از ۲۰۱۵ نتیجه گرفت و قهرمان دنیا شد.

با در نظر گرفتن تمام اینها، در هفته‌های گذشته جو رسانه‌ای جالبی به یکباره علیه او به راه افتاد.

در شرایطی که ماه‌ها از مسابقات قهرمانی جهان گذشته بود، یکدفعه صحبت از تیم نوجوانان به میان آمد و آدم‌هایی علیه وکیلی صحبت کردند که سال‌هاست کوچکترین جایگاه فنی ندارند و بزرگترین پست‌شان در والیبال مسئولیت تیم هنرمندان بوده است!

البته که مربیان بزرگ و نام آشنایی مانند ایرج مظفری هم به وکیلی انتقاد کردند که با توجه به گذشته قدری طبیعی بود. با این حال شایعات هر روز یک نام را برای جانشینی وکیلی معرفی می‌کرد.

آن هم برای یکی موفق‌ترین مربیان والیبال پایه در تمام دنیا و شاید در یک مقطع چهار - پنج ساله موفقیت‌ترین آنها.

حالا اما نام‌هایی نظیر رحمان محمدی راد مطرح می‌شود تا کسی معترض نشود و با توجیه یک مربی جوان موفق، رفتن وکیلی را بپذیرند. کما اینکه این نام تنها یک بازی است برای نشان دادن اسم‌های شناخته شده که در نهایت راه را برای مربیان درجه دو و سه و یا گزینه‌های آزموده نشده باز کند.

جریانی که گویا موفق هم شده و محمد وکیلی را با ایجاد یک فضای مسموم و ناخوشایند فراری داده است. با این حال هنوز هم دیر نشده تا فدراسیون و محمدرضا داورزنی که روزهای بسیار خوبی را با وکیلی سپری کرده، به میدان بیایند و به جای میدان دادن به افرادی که به جای والیبال به منافع خودشان می‌اندیشند، مربی را که یکی از باارزش‌ترین مربیان در سال‌های اخیر بوده حفظ کنند.

> **هنوز هم دیر نشده تا فدراسیون و محمدرضا داورزنی که روزهای بسیار خوبی را با وکیلی سپری کرده، به میدان بیایند**

یک حساب سرانگشتی ساده و کاملاً منطقی می‌گوید وقتی چیزی حدود دو دهه برای یک مربی مانند وکیلی هزینه شده و از دستیاری یک مربی خوب و بزرگ خارجی کار خودش را آغاز کرده، سرمربی شده و به اوج موفقیتی که یک مربی پایه می‌توانسته برسد، رسیده، حالا باید به همین راحتی به خاطر خواست عده‌ای قلیل که مشخص نیست چه نیتی پشت این اقدامات‌شان است، این سرمایه ملی را کنار بگذاریم و در بهترین حالت یک هندوانه دربسته را جایگزین کنیم؟

وکیلی: دیگر به تیم نوجوانان برنمی‌گردم

آنچه را باید، برای کشورم انجام دادم

مصاحبه

محمد وکیلی در شرایطی که همه جا صحبت از جانشین اوست، در یک مصاحبه مفصل با خبرگزاری فارس، دفاع تمام قدی از کارنامه‌اش داشت. او ابتدا گفت: «ما ۲۴ بازی در مسابقات جهانی برگزار کرده‌ایم که در ۱۹ بازی به پیروزی رسیده و نتیجه ۵ بازی را هم به حریفان واگذار کرده‌ایم. اگر این عملکرد را روی نمودار ببریم نمره ما در مسابقات جهانی بالای ۱۸ می‌شود.

در مورد مسابقات آسیایی هم باید بگویم که فلسفه این پیکارها تنها انتخابی جهان است و اگر ۱۰ مدال طلا هم کسب کنیم هیچ فایده‌ای ندارد. رقابت‌های آسیایی چندان اهمیتی ندارد و تنها پلی برای حضور در میادین جهانی است. ۲ بار به لهستان، یک بار به ایتالیا و روسیه و جمهوری چک باختیم. از نظر امتیازبندی جهانی هم اگر بررسی کنیم در سه دوره رقابت‌های جهانی تنها روسیه بالاتر از ایران قرار دارد و پس از آن هیچ تیمی حتی در نزدیکی ما هم نیست. نمره ما در این سه سال بالاتر از ۱۸ است و از نظر جایگاه هم در رده دوم قرار داریم.

ضمن اینکه ما در این سه دوره بین تیم‌های آسیایی همیشه بالاترین رتبه را کسب کردیم. یعنی سه دوره بهترین تیم آسیا بودیم و رده دوم جهانی را در اختیار داشتیم.»

او در واکنش به این سؤال که در رده پایه بازیکن‌سازی مهم‌تر است نیز پاسخ جالبی داد: «در بحث مهم‌تر یعنی بازیکن‌سازی هم عملکرد بسیار خوبی داشتیم. در دور اول بازیکنانی مانند علی‌اصغر مجرد، پوریا یلی و جواد کریمی توانستند به تیم ملی بزرگسالان برسند.

در دور دوم مرتضی شریفی، محمدرضا حضرت‌پور، امیرمحمد فلاحت‌خواه و امیرحسین توخته در تیم ملی بزرگسالان حاضر شدند؛ البته صابر کاظمی هم تا حدود زیادی با ما بود و در نهایت به دلیل ۸ روز اختلاف نتوانست ما را همراهی کند اما او هم جز مجموعه ما بود. در دوره سوم هم طبیعی است که بازیکنی نتواند از رده نوجوانان به بزرگسالان برسد.»

او درباره اینکه گفته می‌شود غفور را هم او استعدادیابی کرده است گفت: «بله؛ غفور بازیکن من است و خودم او را در کاشان پیدا کردم. فیاضی و میرزاجانپور هم بازیکنان سال ۲۰۰۹ هستند که من با ست کوویچ در تیم ملی نوجوانان حضور داشتم.

موسوی اگر این روزها بهترین بازیکن و مدافع جهان است، قطعاً در ۲۰ سالگی به این عنوان نرسیده بلکه آنقدر تجربه کسب کرده که به این جایگاه رسیده است. همین شرایط برای معروف هم وجود دارد؛ معروف از ۲۵ سالگی به بعد پخته شد و حرف‌های زیادی برای گفتن داشت. بازیکنانی مانند علی رمضانی، جواد کریمی و فلاحت‌خواه هم ممکن است در آینده بازیکنان بزرگی شوند.

ضمن اینکه در حال حاضر این نفرات پشت ستاره‌ای به نام سعید معروف قرار گرفته‌اند. مشخص است وقتی بهترین پاسور دنیا در یک تیم باشد، فرصتی به یک بازیکن ۲۰ ساله نمی‌رسد. موضوع دیگر اینکه در سال‌های گذشته بسیاری از دشمنان داخلی و خارجی به تیم‌های پایه ما بابت سن بازیکنان ایراد می‌گرفتند و ما این موضوع را ریشه‌کن کردیم.»

وکیلی به خروجی‌های تیم نوجوانان ایران در زمان حضور او در ادوار گذشته نیز اشاره کرد: «از سال ۲۰۰۳ سعید معروف و مهدی مهدوی، از سال ۲۰۰۵ فقط محمد موسوی، از سال ۲۰۰۷ تنها فرهاد قائمی، از ۲۰۰۹ مجتبی میرزاجانپور و پوریا فیاضی، از ۲۰۱۱ فقط میلاد عبادی‌پور و از ۲۰۱۳ تنها جواد معنوی‌نژاد را در تیم ملی بزرگسالان داریم اما از سال ۲۰۱۵ نفراتی همچون مجرد، یلی، اسفندیار و کریمی، از سال ۲۰۱۷ بازیکنانی مانند شریفی و حضرت‌پور هم به نفرات قبلی اضافه شدند.

از سال ۲۰۱۹ هم که فعلاً زود است بخواهند در ترکیب تیم ملی بزرگسالان بازی کنند. برای من مهم نیست که آقایان چه می‌گویند و مهم این است که نزد وجدان خود سرمان بالاست که آنچه باید برای کشورمان انجام می‌دادیم را به خوبی انجام دادیم. علی رمضانی و اسماعیل مسافر هم از جمله نفراتی هستند که شاید به تیم ملی نرسیدند اما همیشه جزو گزینه‌ها بودند.»

سرمربی تیم قهرمان جهان در مسابقات نوجوانان جهان به نظر منتقدان نیز اینطور واکنش نشان داد: «اگر معتقدند که ولاسکو مربی خوبی بود که باید بگویم همان آدم مصاحبه‌ای کرد و گفت که وکیلی یکی از بهترین مربیان دنیا در رده پایه است. نظر ولاسکو برای من از سایرین مهم‌تر است. او پیشنهاد تیم امید را هم به من داد و در نهایت با تیم ملی ب راهی مسابقات AVC CUP شدیم و عنوان دوم را کسب کردیم.»

او در پایان هم اعلام کرد که دیگر قصد ندارد به تیم نوجوانان برگردد: «در حال حاضر واقعاً نظر مثبتی ندارم. اگر قبل از اینکه با کسی مذاکره کنند به من می‌گفتند قطعاً به خاطر کشورم می‌پذیرفتم اما حالا که با گزینه‌های دیگر مذاکره کرده‌اند، هر شرایطی هم که داشته باشند دیگر مسئولیتی را در رده نوجوانان نمی‌پذیرم.»